МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЦЕНТР ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ, ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ
Кафедра менеджменту

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
4 курсу заочної форми навчання
Тараса КУЗЬМЕНКО

Науковий керівник:
доцент, кандидат економічних наук
Наталія ШЕВЧЕНКО

Рецензент:
кандидат економічних наук
Олена ЛЯХОВСЬКА

Кваліфікаційна робота допущена до захисту
«___»_____2024 р., протокол №___
Завідувач кафедри менеджменту
_____ Галина ЛЕСЬКІВ

Львів
2024

АНОТАЦІЯ

КУЗЬМЕНКО Т. Управління грошовими потоками підприємства в сучасних умовах. Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент», Львів, 2024.

У першому розділі проведено теоретичне дослідження напрямів управління грошовими потоками підприємства. У другому розділі здійснено аналіз та оцінку грошових потоків страхової компанії «ІНГО», аналіз господарсько-фінансової діяльності та визначено напрями покращення управління грошовими потоками страхової компанії.

На основі опрацювання теоретичних та практичних матеріалів зроблені відповідні висновки та обґрунтовано конкретні пропозиції.

Ключові слова: управління, страхова компанія, грошові потоки, вхідні грошові потоки, страхові премії, прибуток.

ABSTRACT

KUZMENKO T. Management of enterprise cash flows in modern conditions. Manuscript.

Research for obtaining a bachelor's degree in specialty 073 "Management", Lviv, 2024.

In the first section, a theoretical study of the directions of enterprise cash flow management is carried out. The second section analyzes and evaluates the cash flows of INGO Insurance Company, analyzes economic and financial activities, and identifies ways to improve the cash flow management of the insurance company.

On the basis of theoretical and practical materials, the relevant conclusions are drawn and specific proposals are substantiated.

Keywords: management, insurance company, cash flows, incoming cash flows, insurance premiums, profit.

ЗМІСТ

ВСТУП……5

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ……7

1.1. Сутність грошового потоку підприємства та його функції……....7

1.2. Напрями формування вхідних та вихідних грошових потоків……....10

1.3. Методи управління та оцінки грошових потоків підприємства в сучасних умовах……14

Висновки до першого розділу……...……18

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «ІНГО»……20

2.1. Загальна характеристика страхової компанії «ІНГО»……..…20

2.2. Аналіз господарсько-фінансової діяльності компанії……..26

2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками компанії…..…32

2.4. Напрями покращення управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО»……37

Висновки до другого розділу……..……..43

ВИСНОВКИ……...……...45

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……47

ДОДАТКИ……..51

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних складних економічних та політичних умовах особливого значення набувають питання забезпечення ефективного розвитку підприємств та установ. Однією з ключових завдань щодо сталого та прогресивного розвитку є забезпечення безперебійного процесу отримання вхідних грошових коштів та здійснення раціональних грошових виплат (вихідні грошові потоки). Чітка стратегія управління вхідними та вихідними грошовими потоками підприємства забезпечує можливість підприємству збільшувати обсяги виробництва продукції чи надання послуг, покращувати їх якість та асортимент, забезпечувати залучення нових працівників та розширювати обсяги діяльності.

Ефективне управління грошовими потоками дає можливість підприємству не лише підвищити рівень фінансової незалежності, забезпечити ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість, а й можливість реалізовувати інноваційні проекти, залучати професіоналів та підвищувати якість послуг чи товарів. Саме тому тема дослідження є актуальною та важливою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед науковців, що займаються дослідженням управління грошовими потоками підприємства слід виділити: А. Партин, І. Поддєрьогін, О. Смагло, О. Дзюблюк, Г. Кошельок, Р. Грінченко, Л. Свистун, О Васюренко, Н. Шевченко та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних особливостей управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО» в сучасних економічних умовах.

Для досягнення визначеної мети були поставлені наступні **завдання**:

- з’ясувати сутність грошового потоку підприємства та його функції;
- узагальнити напрями формування вхідних та вихідних грошових потоків;
- визначити методи управління та оцінки грошових потоків підприємства в сучасних умовах;
- розглянути загальну характеристику страхової компанії «ІНГО»;
- здійснити аналіз господарсько-фінансової діяльності компанії

- оцінити ефективність управління грошовими потоками компанії;
- розробити напрями покращення управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процеси забезпечення системи управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є рекомендації щодо покращення напрямів управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО» в сучасних умовах.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та завдань у кваліфікаційній роботі були використані наступні методи: спостереження та узагальнення під час вивчення теоретичних аспектів та понять грошових потоків, аналітичний та графічний методи для оцінки результатів діяльності та фінансової звітності компанії, метод абстрагування для формування висновків та рекомендацій.

Інформаційна база кваліфікаційної роботи. Інформаційну базу для виконання кваліфікаційної роботи склали наукові та навчально методичні видання з досліджуваної тематики, періодичні видання, законодавчі акти, офіційний сайт компанії та фінансова звітність страхової компанії «ІНГО».

Інформація про практичне значення, апробацію результатів дослідження. Основні положення та практичні результати дослідження були підтверджені на Круглому столі «Безпекові аспекти управління організаціями в умовах війни та повоєнної відбудови держави» (м. Львів, Львівський державний університет внутрішніх справ, 10 травня 2024 року).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Кваліфікаційна робота містить: 12 рисунків, 4 таблиці та 3 додатки. Загальний список використаних джерел налічує 40 позицій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1. Сутність грошового потоку підприємства та його функції

Діяльність сучасного підприємства неможлива без формування системи надходження та видатків грошей, які забезпечують основну діяльність підприємства, забезпечення його прибутковості та ліквідності. Рух грошей під час здійснення діяльності компанії з різними суб'єктами являє собою грошові потоки.

У сучасній економічній літературі немає єдиного підходу до трактування поняття «грошовий потік». І. Бланк визначає грошовий потік як сукупність розподілених у визначеному часі надходжень та витрат грошових коштів, які створюються у процесі здійснення господарської діяльності [3]. З. Герасимчук та І. Вахович розглядають грошовий потік підприємства як цілеспрямований рух різних видів фінансових ресурсів підприємства, який змінюється в залежності від його обсягів та видів діяльності [5].

А. Поддєрьогін визначає грошовий потік як сукупність розподілених у часовому просторі подій, які значною мірою пов'язані із фактором зміни власника грошових коштів (грошових фондів) у зв'язку із виконанням зобов'язань [23]. Н. Шевченко характеризує грошовий потік як безперервний та стійкий процес надходження і витрат грошових коштів, які пов'язані з операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства і формують прибуток підприємства у майбутньому [26].

Згідно із МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» – це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів, що складаються з готівки в касі та депозитів до запитання [14].

Грошовий потік підприємства складається з вхідного грошового потоку та вихідного грошового потоку. Більш детальна класифікація подана на рисунку 1.1.

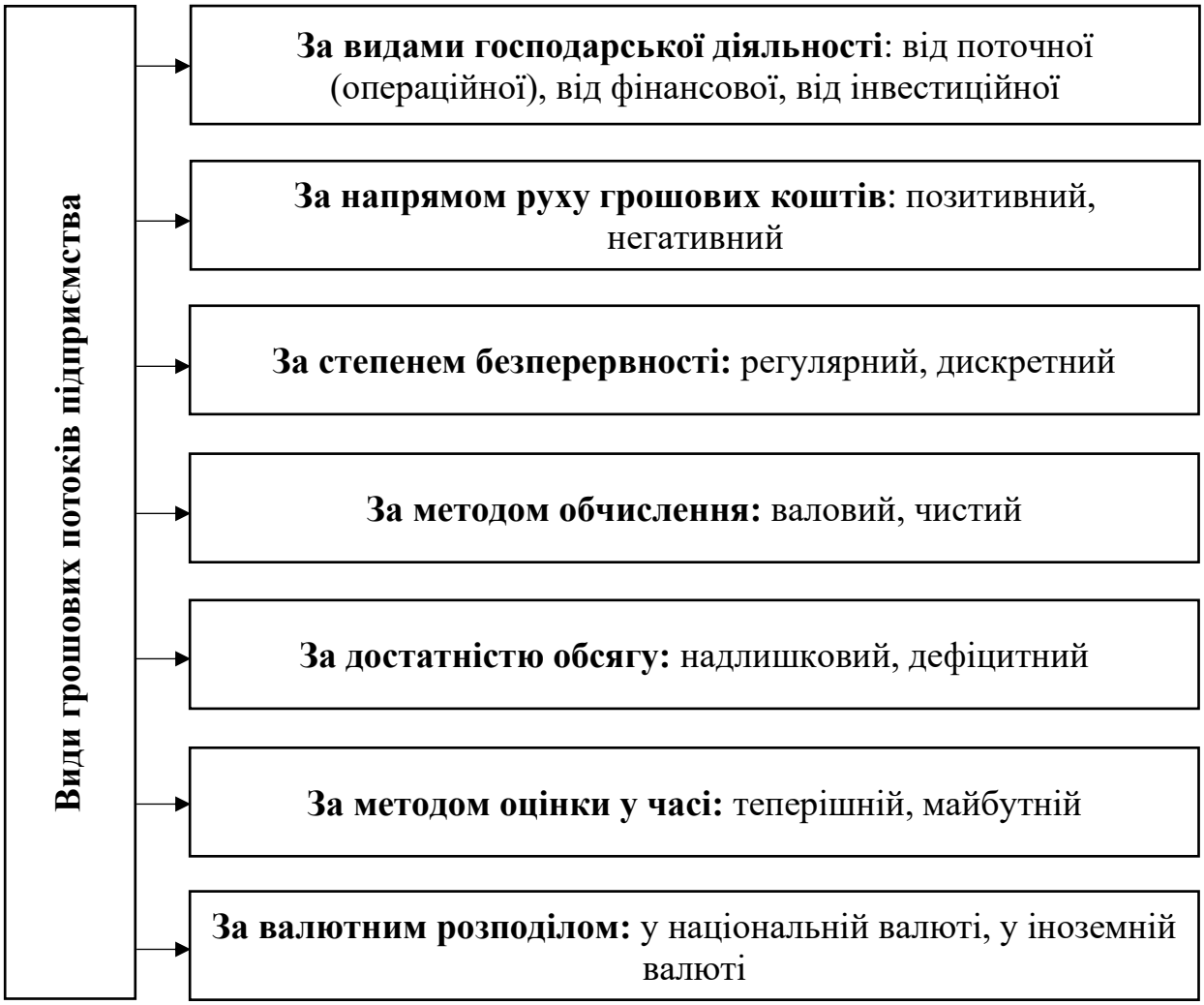

Рис. 1.1. Класифікація грошових потоків підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [23-26]

Отже, грошовий потік підприємства являє собою кошти які рухаються на підприємство у вигляді доходів та з підприємства у вигляді витрат, пов’язані із господарською діяльністю підприємства та формують його прибуток. На думку І. Бланка грошовий потік підприємства є безперервним процесом, формує діяльність і забезпечує його майбутній розвиток або занепад (банкрутство) [3].

Грошовому потоку характерні наступні ознаки:

- напрямі пов'язаний із суб’єктами фінансового управління;
- складає важливу частину грошової системи підприємства;
- визначає умови формування, використання та розподілу капіталу підприємства;

- містить процес та умови користування позиковими коштами;
- є процесом оборотності пов'язаним з діяльністю та функціонуванням підприємства;
- слугує генератором економічної ефективності та прибутковості;
- стимулює процес, що відбувається у просторі та часі;
- включає в себе різні види ризиків;
- забезпечує стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності;
- забезпечує ліквідність підприємства [3; 18; 26].

Грошові потоки підприємства мають властивість адаптуватися до змін підприємства, напрямів використання та отримання, принципів розподілу серед стратегічно важливих цілей підприємства. У системі формування грошових потоків підприємства об'єктом виступають гроші у національній та іноземній валюті, яка є в наявності у підприємства у вигляді наявних грошових коштів у касі або грошових коштів на банківських рахунках.

Суб'єктами процесу формування та управління грошовими потоками підприємства є:

- власники підприємства, акціонери;
- менеджери, керівники відділів, працівники, робочі;
- фінансові партнери: банки, страхові компанії, дистриб'ютори, логістичні чи лізингові компанії, інші підприємства та організації, що співпрацюють з підприємством на основі угоди чи договору;
- державні установи дотичні до системи управління грошовими потоками підприємства: податкова тощо [16; 23].

Грошові потоки як фінансова складова діяльності підприємства являє собою процес стимулювання виробничо-господарської діяльності підприємства у короткостроковій та довгостроковій перспективи, та отримуючи нагороду за ефективний розподіл у вигляді чистого прибутку.

Грошові потоки підприємства відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової складовою діяльності підприємства створюючи можливості до удосконалення фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності та

розвиваючи ділову активність. Вони є найбільш обмеженим видом ресурсу, тому мають важливе значення у процесі їх залучення та цільового використання.

Грошовим потокам підприємства характерні наступні функціональні характеристики:

- джерело та причина формування грошового потоку підприємства;
- фактори впливу на розміри та величину грошового потоку;
- грошові потоки здійснюють значний вплив на майно підприємства;
- форма узгодження грошового потоку (процедура ідентифікації та структурування грошового потоку, забезпечення його зі ставності; групування та зведення грошових потоків);
- кількісне та якісне оцінювання грошового потоку;
- розподіл грошового потоку за майновою належність підприємства;
- встановлення співвідношення між вхідними та вихідними грошовими потоками підприємства [3; 25; 30].

Отже, грошовий потік, це складна економічна категорія, що забезпечує формування системи грошових відносин як на підприємстві, так і за йог межами, формує дохід та прибуток підприємства, стимулює розвиток виробництва продукції чи надання послуг.

1.2. Напрями формування вхідних та вихідних грошових потоків

За напрямом здійснення обігу грошовий потік підприємства класифікується як вхідний грошовий потік та вихідний грошовий потік. Вхідний грошовий потік підприємства являє собою надходження на рахунки організації від реалізації товарів чи продуктів, надання послуг. Вихідний грошовий потік являє собою сукупність витрат підприємства для підтримання діяльності підприємства та оновлення складових діяльності у поточному періоді.

Структура (сукупність) вхідних та вхідних грошових потоків підприємства зображена на рисунку 1.2.

Рис 1.2. Сукупність вихідних та вхідних грошових потоків підприємства [26]

Вхідний грошовий потік формується за рахунок грошей які підприємство отримує із зовнішнього економічного середовища за певні операції, дії які становлять фінансову господарську діяльність підприємства, а також забезпечують формування доходів підприємства, що є основою фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Вхідні грошові потоки підприємства дають можливість:

- отримувати кошти за реалізацію товарів, продукції, надання робіт та послуг;
- формувати фінансову звітність підприємства;
- забезпечувати розміщення фінансових ресурсів на фондовому ринку;
- дозволяє реалізовувати інноваційні проекти на підприємстві;
- розширює інвестиційні можливості підприємства;
- дозволяє надавати різні види фінансових послуг (наприклад лізинг, оренда, факторингові послуги тощо).

Вихідні грошові потоки підприємства формуються із коштів які належать самому підприємству проте необхідні для погашення фінансової заборгованості перед фінансовими партнерами, працівниками та державними установами. Вихідні грошові потоки формують ту частину ресурсів які є найбільш ризиковими в діяльності підприємства та за які необхідно сплачувати додаткові кошти.

На підприємстві вихідні грошові потоки забезпечують розрахунки за зобов'язаннями перед суб'єктами, що мають безпосередню дотичність до процесу виробництва та надання послуг, а також підприємства, установи чи організації які на договірній основі пов'язані із фінансовими зобов'язаннями. До таких установ можна віднести:

- постачальників товарів, устаткування, продуктів, сировини, інших послуг;
- банківські установи в яких відкриті рахунки компанії;
- страхові чи лізингові компанії;
- податкова та інші державні установи [3; 28].

За загальним використанням вихідні грошові потоки спрямовуються на:

- оплата рахунків господарюючих суб'єктів;
- сплата податків та внески до різних цільових фондів;
- виплати працівникам зарплати премій, бонусів тощо;
- перерахування коштів до банківських та інших установ;
- перерахування коштів пов'язаних з інвестиційною діяльністю;

– інші перерахунки та виплати.

Вхідні та вихідні грошові потоки формуються у процесі виробничо-господарської діяльності підприємства та оформлюються до фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Згідно з класифікаціє щодо фінансової звітності грошові потоки (як вхідні так і вихідні) поділяються на:

– грошовий потік від операційної діяльності – який в основному пов'язаний з реалізацією товарів, робіт, послуг на споживчому ринку, з виплатою заробітної плати, оплатою рахунків з постачальниками, сплатою податків та інших обов’язкових грошових зобов’язань;
– грошовий потік від інвестиційної діяльності – пов'язаний з отриманням коштів від продажу майна, необоротних активів, придбанням основних засобів, рухомого чи нерухомого майна, цінними паперами, або прав на інтелектуальну власність;
– грошовий потік від фінансової діяльності включає в себе рух грошей пов'язаний з власним капіталом, кредитами підприємства, виплатою дивідендів акціонерам, викупом корпоративних прав тощо [14; 18].

Також важливим поняттям у системі формування вхідних та вихідних грошових потоків є чистий грошовий потік. Чистий грошовий потік являє собою різницю між вхідними грошовими потоками та вихідними грошовими потоками підприємства. Чим більша різниця у розрахунку між вхідними та вихідними потоками (у додатному значенні) тим ефективніше підприємство здійснює управління грошовими потоками і тим надійніший показник його незалежності від негативних внутрішніх і зовнішніх факторів [4; 26].

Грошові потоки дають можливість визначити напрями їх залучення у процесі здійснення діяльності на напрями використання, які в кінцевому у результаті забезпечать ефективність та прибутковість діяльності підприємства.

1.3. Методи управління та оцінки грошових потоків підприємства в сучасних умовах

Вадливою метою управління грошовими потоками підприємства є забезпечення його фінансової рівноваги, забезпечення балансування надходжень та видатків, а також формування надлишкових коштів у вигляді доходів та чистого прибутку [26]. Основні завдання щодо управління грошовими потоками підприємства зображені на рисунку 1.3.

Рис. 1.3. Головні завдання управління грошовими потоками підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [8, 11, 26]

Ефективне управління грошовими потоками підприємства дає йому змогу реалізовувати сформовані цілі та стратегії, забезпечити достатній рівень

оборотності капіталу, підвищити рівень фінансової стійкості та ритмічності, а також створенню додаткових інвестиційних ресурсів за короткі проміжки часу.

У процесі управління грошовими коштами для підприємства важливо реалізовувати їх функції, до яких належать:

- обліку, яка забезпечує об'єктивну, достатню, вчасну та правдиву інформацію щодо формування грошових потоків підприємства;
- аналізу – забезпечує формування системи необхідних даних для аналізу, оцінки, оцінки за допомогою показників;
- планування дає можливість на основі проведеного аналізу розробити заходи для досягнення відповідної фінансової мети підприємства, виконання задач, що пов'язані з розподілом грошових коштів за напрямами формування чи використання;
- контролю, який враховує постійні зміни, які відбуваються в діяльності підприємства та складають інформаційне забезпечення щодо наявних грошових переміщень (грошових потоків). При цьому контроль грошових потоків формує систему управління на оперативному, тактичному та стратегічному рівнях [5; 18; 23].

До основних інструментів управління грошовими потоками підприємства варто віднести:

- документ згідно з яким здійснюється платежі та отримуються доходи;
- аналіз показників платоспроможності, ліквідності та достатності грошових коштів;
- контроль за швидкістю зарахування коштів на рахунок у банку;
- розрахунок норми амортизаційних витрат;
- розрахункові форми для здійснення платежів (інкасо, банківський переказ, акредитив, авансовий платіж тощо).

В загальному механізм управління грошовими потоками підприємства включає десять складових які зображені на рисунку 1.4.

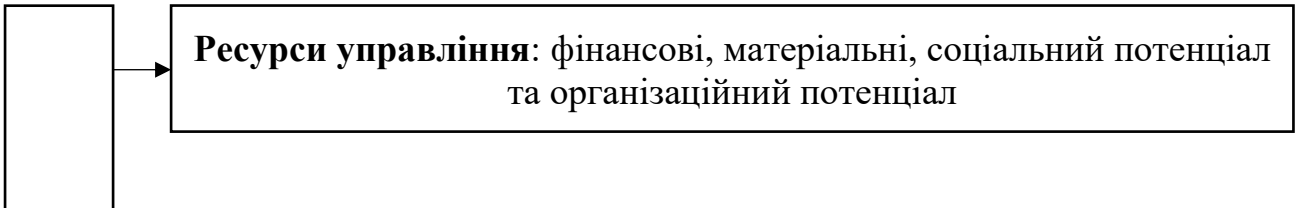

Рис. 1.4. Механізм управління грошовими коштами підприємства [18, 26]

З метою забезпечення ефективності управління грошовими потоками виділяють основних сім етапів їх аналізу, що дає можливість забезпечити оптимізацію на будь-якому етапі аналізу:

1. Перший етап. Аналіз обсягу та динаміки грошових потоків, тенденцій та пропорцій їх розвитку;

2. Другий етап. Аналіз основних джерел формування грошових потоків підприємства залежно від видів діяльності, місця грошового потоку в системі доходу підприємства, його функціональних характеристик;
3. Третій етап. Аналіз напрямків та джерел використання грошових потоків, а саме вихідного грошового потоку у поточному році.
4. Четвертий етап. Детальний аналіз грошових потоків на предмет рівномірності використання та ідентифікації основних видів.
5. П'ятий етап. Аналіз ефективності Cash-flow.
6. Шостий етап. Аналіз показників ліквідності грошових потоків, з метою дослідження закриття основних зобов'язань підприємства перед кредиторами та відсотків за ними
7. Сьомий етап. Синтетичний аналіз та розробка подальших напрямів оптимізації вхідних та вихідних грошових потоків [6].

Результатом ефективності управління грошовими потоками підприємства є розрахунок наступних показників:

1. Чистий грошовий потік підприємства:

$$Cash\ Flow = ICF - OCF \quad (1.1)$$

де, ICF – вхідні грошові потоки підприємства, OCF – вихідні грошові потоки підприємства.

2. Рентабельність чистого грошового потоку:

$$РЧГП = ФР / ЧП * 100\% \quad (1.2)$$

де, ФР – фінансовий результат діяльності підприємства, ЧП – чистий грошовий потік.

3. Коефіцієнт ліквідності грошового потоку:

$$КЛГП = ЧП - ЗГК / НГП \quad (1.3)$$

де, ЧП – чистий грошовий потік, ЗГК – залишки грошових коштів підприємства, НГП – негативний грошовий потік.

4. Коефіцієнт ефективності грошових потоків:

$$КЕГП = ЧП / НГП \quad (1.4)$$

де, ЧП – чистий грошовий потік, НГП – негативний грошовий потік.

Для здійснення ефективного управління, контролю, аналізу, оцінки та управління з подальшою оптимізацією грошових потоків підприємства, йому необхідно дотримуватися важливих, на нашу думку, принципів: інформаційності – надання повної а достовірної інформації; збалансованості – раціональне використання грошей та їх поповнення; ефективності – щодо розподілу грошових коштів за необхідністю (як вхідних так і вихідних); за ціле направленість за специфікою діяльності [26].

Висновки до першого розділу

Грошовий потік підприємства являє собою постійний, безперервний процес надходження і різних видів видатків грошових коштів, які забезпечують фінансово господарський процес підприємства. Суб'єктами грошових потоків підприємства виступають: власники та акціонери; менеджери та працівники підприємства; фінансові партнери та постачальники; державні установи та організації.

Досліджено, що грошові потоки мають значну класифікаційну ознаку, проте в основному діляться на вхідний та вихідний грошовий потік, а також грошовий потік від: операційної діяльності, інвестиційної діяльності, фінансової діяльності. Вхідні грошові потоки підприємства це та сума грошей, що надходить до підприємства (реалізація товарів, продукції, робіт, послуг, отримання фінансування, продаж майна тощо). Вихідні грошові потоки пов'язані з оплатою зобов'язань щодо купівлі сировини, оплати послуг, сплати податків, нарахування заробітної плати працівникам тощо.

Дослідження, дали змогу зазначити, що основними завданнями щодо управління грошовими потоками підприємства є: забезпечення повноти та своєчасності наповнення капіталу підприємства, підтримання високого рівня ліквідності та платоспроможності, оптимізація управління грошовими потоками, скорочення терміну обігу грошових потоків в процесі їх використання,

підтримання балансу між вхідними та вихідними грошовими потоками, забезпечення оптимального рівня ділової активності та фінансової стійкості.

Аналіз грошового потоку підприємство здійснюється за рахунок співвідношення вхідного та вихідного грошового потоку, а також за допомогою показників: чистого грошового потоку підприємства, рентабельності чистого грошового потоку, коефіцієнту ліквідності грошового потоку, коефіцієнту ефективності грошових потоків.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «ІНГО»

2.1. Загальна характеристика страхової компанії «ІНГО»

Страхова компанія «ІНГО» це компанія акціонерного типу, яка здійснює свою діяльність та території України, а її філії розташовані у всіх областях. Основа страхової діяльності страхової компанії «ІНГО» полягає у забезпеченні цивільно-правових відносин, які мають на меті захищати майнові та особисті (страхування життя та здоров'я) інтереси фізичних і юридичних осіб у разі настання страхових подій.

Головною метою здійснення страхової діяльності акціонерного товариства страхова компанія «ІНГО» є забезпечення ефективного використання власного капіталу для надання прозорих та важливих страхових послуг, зменшення рівня ризиків втрати майна серед клієнтів.

Страхова компанія «ІНГО» була створена у 1994 році, історія її розвитку (таблиця 2.1) має довгий шлях.

Таблиця 2.1

Історія розвитку страхової компанії «ІНГО» [1]

1991	Засновано Київський філіал САТ «Остра»
1994	На базі Київського філіалу «Остра» створюється ЗАТ «Акціонерна страхова компанія «Остра-Київ»
2004	АСК «Остра-Київ» входить до Міжнародної страхової групи «ІНГО». Здійснено ребрендинг АСК «Остра-Київ» на АСК «ІНГО Україна»
2005	Розпочато реалізацію нової стратегії розвитку Компанії
2008	Засновано компанію АСК «ІНГО Україна ЖИТТЯ»
2010	Успішно реалізовано антикризову програму. Розпочато реалізацію проекту переходу Компанії на бухгалтерську звітність за стандартами МСФЗ
2014	Відкрито Медичний центр «ІНГО»
2015	Розпочато масштабну модернізацію ІТ-системи та операційної стратегії. Компанія потрапила до ТОП-100 найбільших платників податку на прибуток. Разом із пулом GEB виведено на ринок нові програми страхування життя та здоров'я персоналу для українських та міжнародних компаній
2016	Розвиток сервісів, ІТ-інфраструктури, випуск перших продуктів «розумного страхування»

продовження таблиці 2.1

2017	Відбулась зміна акціонерів. «ІНГО Україна» увійшла до складу DCH Олександра Ярославського. Відкриття Філії МЦ ІНГО в м.Київ (вул.Ревуцького)

2018	Продовжилася цифрова трансформація компанії. Відбувся перехід на сучасні сервіси комунікацій. Посилено кібербезпеку. Реалізовано ряд інтеграційних проектів. Завершено формування нового операційного ландшафту контакт-центру. Запроваджено онлайн продажі.
2019	Відповідно до стратегії цифрової трансформації компанії реалізовано ряд бізнес- та ІТ-проєктів, що націлені на розвиток ефективного операційного середовища та розвиток онлайн-страхування. Запущено ряд важливих цифрових сервісів: особистий кабінет клієнта, онлайн-продажі страхових продуктів з використанням електронних полісів, оновлено сайт, впроваджені цифрові канали зв'язку через чат-бот, viber, telegram, facebook. Для побудови «екосистеми» реалізовані проєкти по створенню API-сервісів, порталу партнера та інтеграційних сервісів.
2020	ПрАТ АСК «ІНГО Україна» змінила назву без ліквідації та реорганізації юридичної установи та продовжила роботу як Акціонерне Товариство «Страхова компанія «ІНГО» (скорочено АТ СК «ІНГО»). Оновлений логотип є елементом трансформаційної стратегії – функціонального спрощення, операційної ефективності, надання високотехнологічних страхових продуктів та сервісів.
2021	Розширення сфери страхових послуг, відкриття додаткових відділень по всій території України, розширення асортименту страхових послуг та страхових продуктів
2022	Припинення діяльності філій, що перебували на окупованих територій та тих філій які постраждали від обстрілів і нападу. Створення фондів для допомоги Збройним силам України, забезпечення страхової підтримки клієнтів що виїхали за кордон. Продовження активної діяльності на ринку
2023	Орієнтація страхових послуг на воєнні виклики, допомога ЗСУ, розширення страхових послуг пов’язаних з війною, дистанційне консультування та надання послуг

Згідно із Закону України «Про акціонерні товариства» страхова компанія «ІНГО» здійснює свою діяльність відповідно до установчого документа – статуту компанії, який складається з основних 28 розділів та включає в себе 99 статей [1]. Згідно із статутом акціонерного товариства страхова компанія «ІНГО» предметом діяльності є страхування, перестрахування та фінансова діяльність, що в основному пов’язана із страховою діяльністю, надання страхових послуг та реалізацією страхових продуктів.

Структура страхової компанії «ІНГО» складається із 40 філій, проте на даний час не всі філії здійснюють свою діяльність в офісах, через їх руйнування чи загрози обстрілу. З 2022 року деякі з них працюють в якості консультаційного центру надання послуг дистанційно.

Головний офіс страхової компанії «ІНГО» розташований у м. Київ. Згідно документації компанія розміщує наступні дані, що є у загальному доступі:

1. Повна назва організації: Акціонерне товариство страхова компанія «ІНГО»;
2. Скорочена назва організації: АТ СК «ІНГО»;
3. Голова правління страхової компанії «ІНГО»: Гордієнко Ігор Миколайович;
4. Центральний офіс: Україна, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 33;
5. Основний вид діяльності згідно з КВЕД: 65.12 Інші види страхування, крім страхування життя;
6. Термін діяльності: 30 років на ринку страхових послуг [1].

Кожна з працюючих філій забезпечує формування посадових інструкцій працівників компанії, що включає наступні їхні обов'язки:

- проводити ідентифікацію клієнтів;
- проходити стажування чи підвищення кваліфікації відповідно до встановлених вимог або потреб компанії;
- здійснювати ідентифікацію особи, від імені або за доручення якої проводиться фінансова операція, а також встановлення вигодо набувача;
- з'ясовувати інформацію передбачену Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» шляхом опитування клієнта(одержання від нього офіційних документів) та заповнення Опитувальника, який підписується клієнтом;
- забезпечувати конфіденційність отриманої інформації від клієнтів з питань фінансового моніторингу;
- проходити планові та позапланові навчання.

Страхова компанія «ІНГО» здійснює свою діяльність на ринку страхових послуг прозоро, керується відповідними законодавчими актами, подає вчасно

фінансову та статистичну звітність регулятору – Національному банку України та Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Основна діяльність страхової компанії забезпечується 28 ліцензіями на здійснення страхових послуг фізичним та юридичним особам. За тридцятирічну діяльність страхова компанія постійно оновлює власні ліцензії або отримує нові для забезпечення більш ефективного надання послуг приватним особам та корпоративним клієнтам.

До основних страхових продуктів, які пропонує страхова компанія «ІНГО» відносять:

1. Автострахування:
   - ОСЦПВ;
   - Зелена карта;
   - КАСКО.
2. Страхування від нещасних випадків;
3. Медичне страхування (ДМС);
4. Туристичне страхування;
5. Страхування майна:
   - Квартира Експрес;
   - Будинок Експрес.

Окрім того, страхова компанія «ІНГО» надає наступні види сервісів зі страхування фізичних та юридичних осіб, а саме:

- оплата страхових послуг чи внесків онлайн;
- продовження терміну дії страхового полісу;
- перевірити умови та терміни укладених договорів;
- авто аукціон.

До складу органів управління страхової компанії «ІНГО» входять: наглядова рада та правління. До складу правління належать:

1. Голова правління - Гордієнко Ігор Миколайович;
2. Член правління та фінансовий директор - Колісецька Людмила Олександрівна;

3. Член правління - Шевченко Віктор Васильович;
4. Член правління – Мацак Олександр Миколайович;
5. Член правління - Воробйов Микола Олексійович.

До складу наглядової ради входять:

1. Голова наглядової ради - Болховітінов Олексій Семенович;
2. Член наглядової ради - Мейзнер Яцек Якуб;
3. Член наглядової ради - Фоменко Андрій Васильович;
4. Член наглядової ради - Лисицький Артем Геннадійович;
5. Член наглядової ради - Зосімов Олексій Іванович.

Система корпоративного управління страхової компанії «ІНГО» сьогодні включає в себе систему чітких відносин між Наглядовою радою компанії, Правлінням компанії, головним бухгалтером, органами безпосереднього контролю, які повинні забезпечити досягнення всіх поставлених цілей, визначити розподіл обов'язків та повноважень в середині компанії, а також забезпечити прозоре ведення фінансової діяльності.

Страхова компанія «ІНГО» позиціонує себе на ринку як універсальна компанія, що здатна забезпечувати послуги для фізичних осіб та домогосподарств, корпоративних клієнтів (малому та середньому бізнесу). У системі корпоративного управління – це фокус-рітелй, дистанційні продажі, різні канали обслуговування.

Рейтингові позиції компанії показують що вона входить до ТОП-5 найбільш досвідчених та впливових компаній на ринку страхових послуг в Україні. З початком повномасштабного вторгнення та воєнних дій, страхова компанія «ІНГО» забезпечує тісну співпрацю з благодійними організаціями, збройними силами України, медичними закладами щодо надання фінансової та медичної допомоги та всій території України.

Страхова компанія «ІНГО» щороку послідовно реалізує стратегічні завдання та стратегії щодо трансформації компанії відповідно до змін законодавства, потреб клієнтів, потреб ринку, розвитку конкурентів та ринку інноваційних послуг. Основний напрямок такої стратегії – це інвестиції у розробки та основні

інноваційні впровадження цифрових технологій, поєднання гармонійної співпраці робочої сили працівників та інтернет розробок продуктів. При цьому основними завданнями та цілями подальшого розвитку компанії є:

- забезпечити високий рівень фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості;
- забезпечити сучасний та прогресивний рівень якості страхових послуг;
- сформувати раціональне управління грошовими потоками компанії в умовах економічної кризи;
- забезпечити розширення видів страхових послуг відповідно до потреб клієнтів та нових викликів ринку;
- забезпечення прибуткової діяльності;
- надання прозорої та достовірної інформації про діяльність, фінансовий стан акціонерам, клієнтам чи регуляторам;
- надання всебічної допомоги клієнтам незалежно від місця знаходження на момент настання страхового випадку;
- тісна співпраця у сфері фінансового моніторингу;
- розвиток недержавного пенсійного страхування в Україні;

IBI Rating підтвердило у 20203 році відмінну фінансову стійкість страхової компанії «ІНГО» на рівні uaAAifr. Це значно допомагає страховій компанії забезпечувати лідируючі позиції на ринку страхових послуг та високий рівень конкурентоспроможності. Страхова компанія «ІНГО» постійно здійснює моніторинг ринку страхових послуг та конкурентів з метою вдосконалення та введення інновацій.

2.2. Аналіз господарсько-фінансової діяльності компанії

Акціонерне товариство страхова компанія «ІНГО» заснована у 1994 році та вже протягом тридцяти років забезпечує надання прозорих, надійних, важливих та стратегічно необхідних страхових послуг фізичним особам (приватним клієнтам) та юридичним особам (корпоративним клієнтам). Згідно із класифікацією КВЕД страхова компанія може здійснювати такі види послуг:

65.12 – інші види страхування, крім страхування життя; 65.20 – перестрахування; 66.29 – інша допоміжна діяльність у сфері страхування пенсійного забезпечення; 68.20 – надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна [1].

Господарсько-фінансова діяльність страхової компанії «ІНГО» являє собою процес формування фінансової звітності відповідно до результатів операційної, фінансової та інвестиційної діяльності (фінансова звітність – додаток А, Б, В) протягом звітного періоду, а також розрахунку показників фінансового стану для оцінки його фінансового потенціалу. Розглянемо динаміку активів страхової компанії «ІНГО» у 2020-2022 роках (рисунок 2.1).

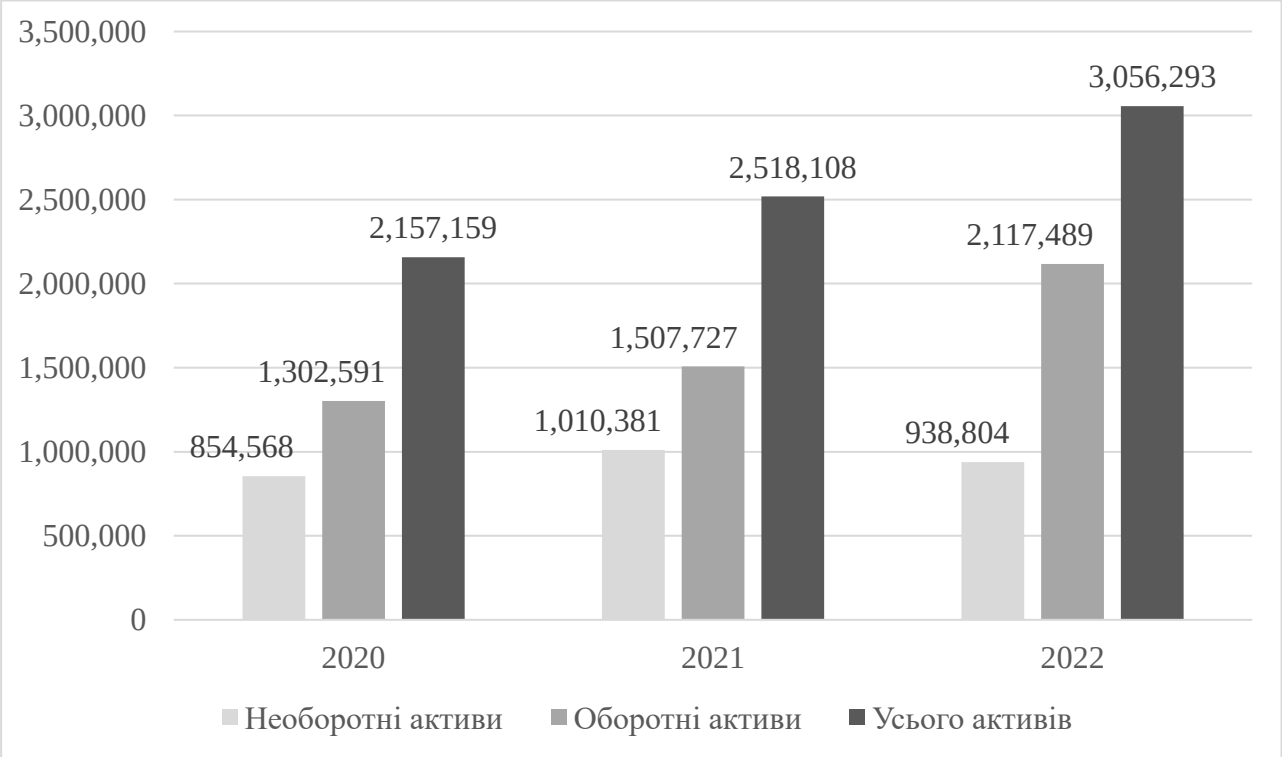

Рис. 2.1. Динаміка активів компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки, тис грн. [1]

Необоротні активи страхової компанії «ІНГО» протягом 2022 року скоротилися на 71 577 тис грн., через скорочення кількості приміщень що належать компанії. Оборотні активи у 2022 році зросли на 609 762 тис грн, а відповідно загальна сума активів страхової компанії «ІНГО» зросла на 538 185 тис грн., що є позитивним показником діяльності в умовах війни та кризи в країні.

Тепер розглянемо динаміку пасивів страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки (рисунок 2.2).

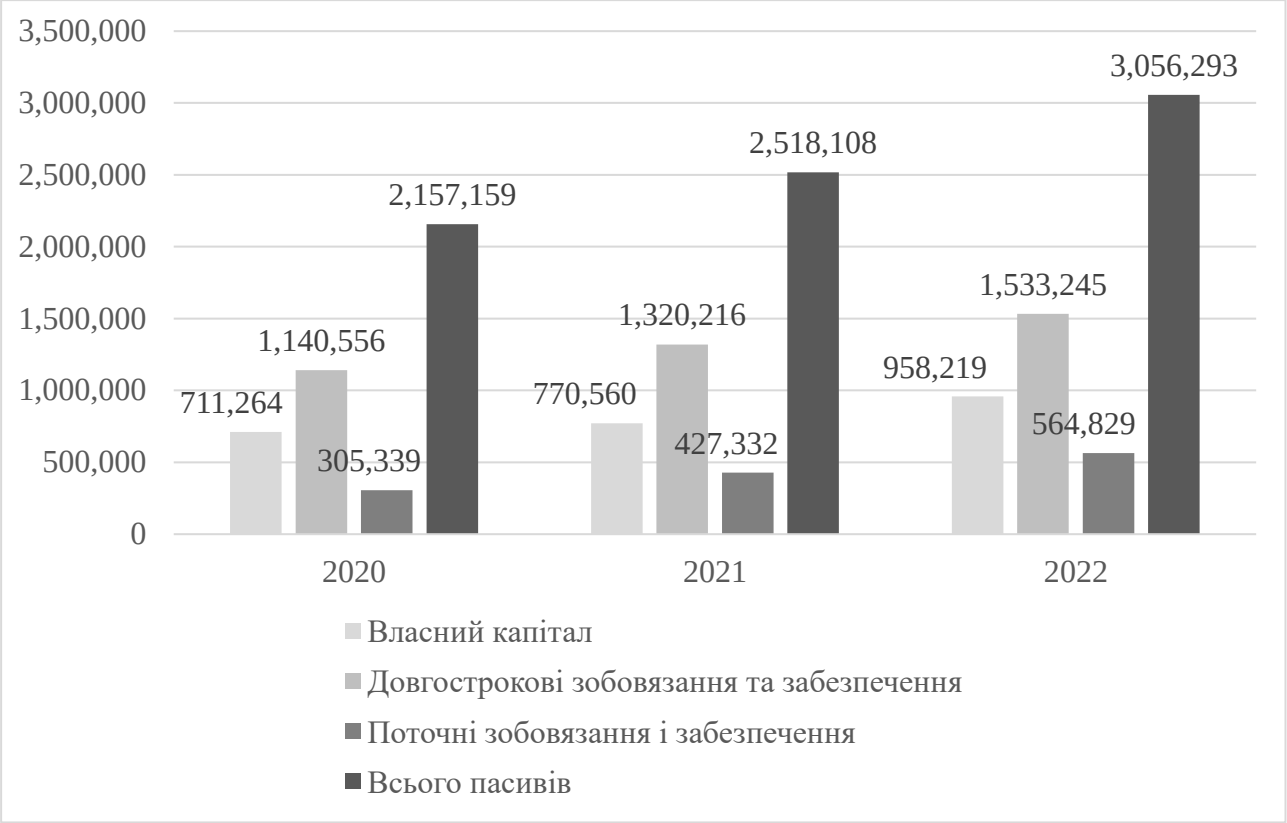

Рис. 2.2. Динаміка пасивів страхової компанії «ІНГО» у 2020-2022 роках, тис грн. [1]

Власний капітал компанії у 2022 збільшився на 187 659 тис грн., проте тільки за рахунок збільшення розмірів доходів від надання страхових послуг – нерозподілений прибуток. Довгострокові зобов'язання та забезпечення страхової компанії «ІНГО» зросли на 213 029 тис. грн., поточні зобов'язання і забезпечення компанії зросли на 137 497 тис. грн.

Протягом 2021-2022 років страхова компанія «ІНГО» активно надавала послуги обов'язкового та добровільного страхування фізичним та юридичним особам, що значно вплинуло на обсяги страхових премій (рисунок 2.3).

Рис. 2.3. Динаміка страхових премій страхової компанії «ІНГО» у 2021-2022 роках, тис грн. [1]

У 2022 році спостерігалося скорочення премій за окремими видам страхування, а саме:

- медичне страхування (ДМС, від нещасного випадку, медичні витрати за кордоном) скоротилося на 108 648 тис грн;
- страхування майна та відповідальності також скоротилося на 143 950 тис грн., інші види страхування також скоротилися на 1 378 тис грн.;
- моторне страхування (КАСКО, ОСЦПВ, ДЦВ, Зелена карта) збільшилося на 33 497 тис. грн.

Також розглянемо динаміку страхових виплат страхової компанії «ІНГО» за 2021-2022 роки, які у загальній частці скоротилися на 22 % (рисунок 2.4).

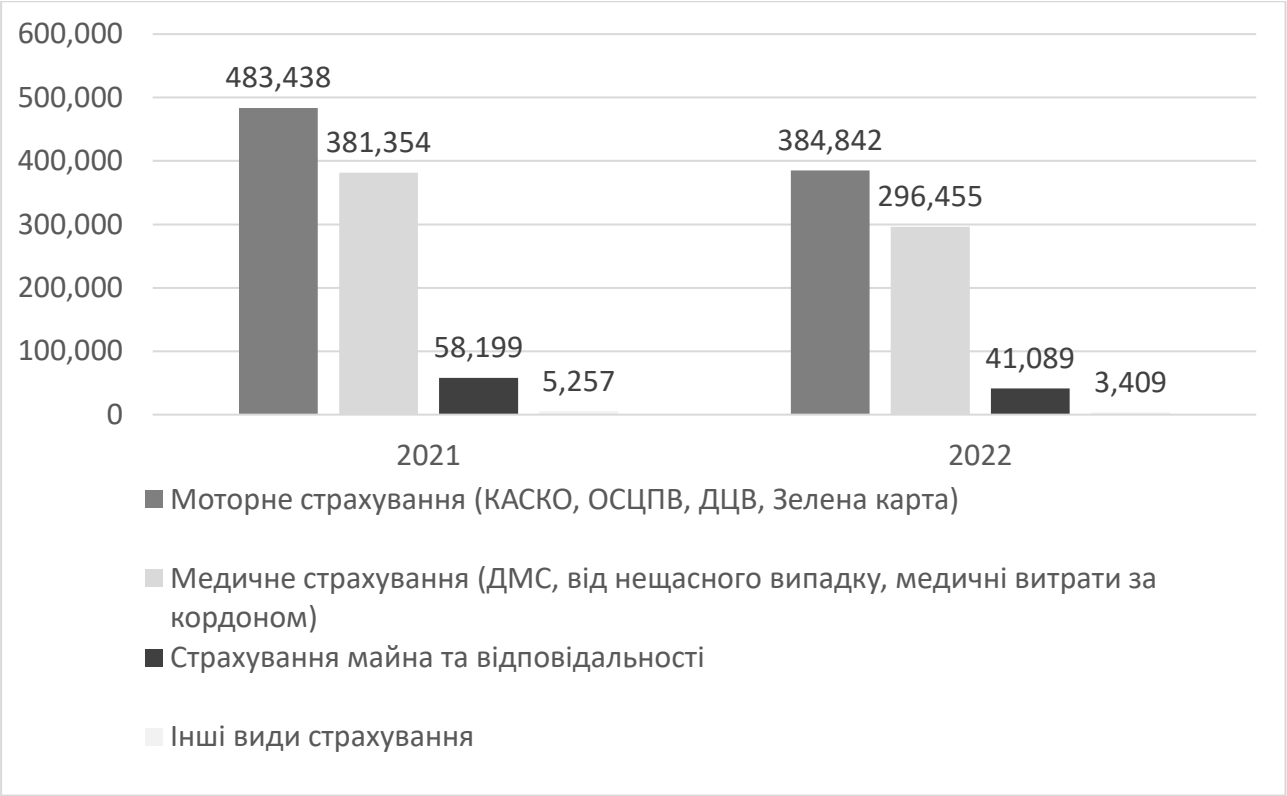

Рис. 2.4. Динаміка страхових виплат страхової компанії «ІНГО» у 2021-2022 роках, тис грн. [1]

Як видно з рисунку 2.4 виплати страхової компанії за моторним страхуванням скоротилися на 20 %, за медичним страхуванням на 22 %, за страхуванням майна та відповідальності на 29 %, інші види страхування скоротилися на 35 %.

Страхова компанія «ІНГО» продовжувала проводити виплати за всіма видами страхування, незважаючи на складні умови, в яких доводилося організовувати сервіс для застрахованих осіб. Скорочення обсягів виплат в першу чергу пов'язано зі зниженням загальної кількості договорів страхування через масове вторгнення рф.

Динаміка окремих показників діяльності страхової компанії «ІНГО» (рисунок 2.5) протягом 2020-2022 років свідчить про ефективність діяльності та високий рівень прибутковості, здатність збільшувати обсяги доходів незважаючи на війну та постійні обстріли.

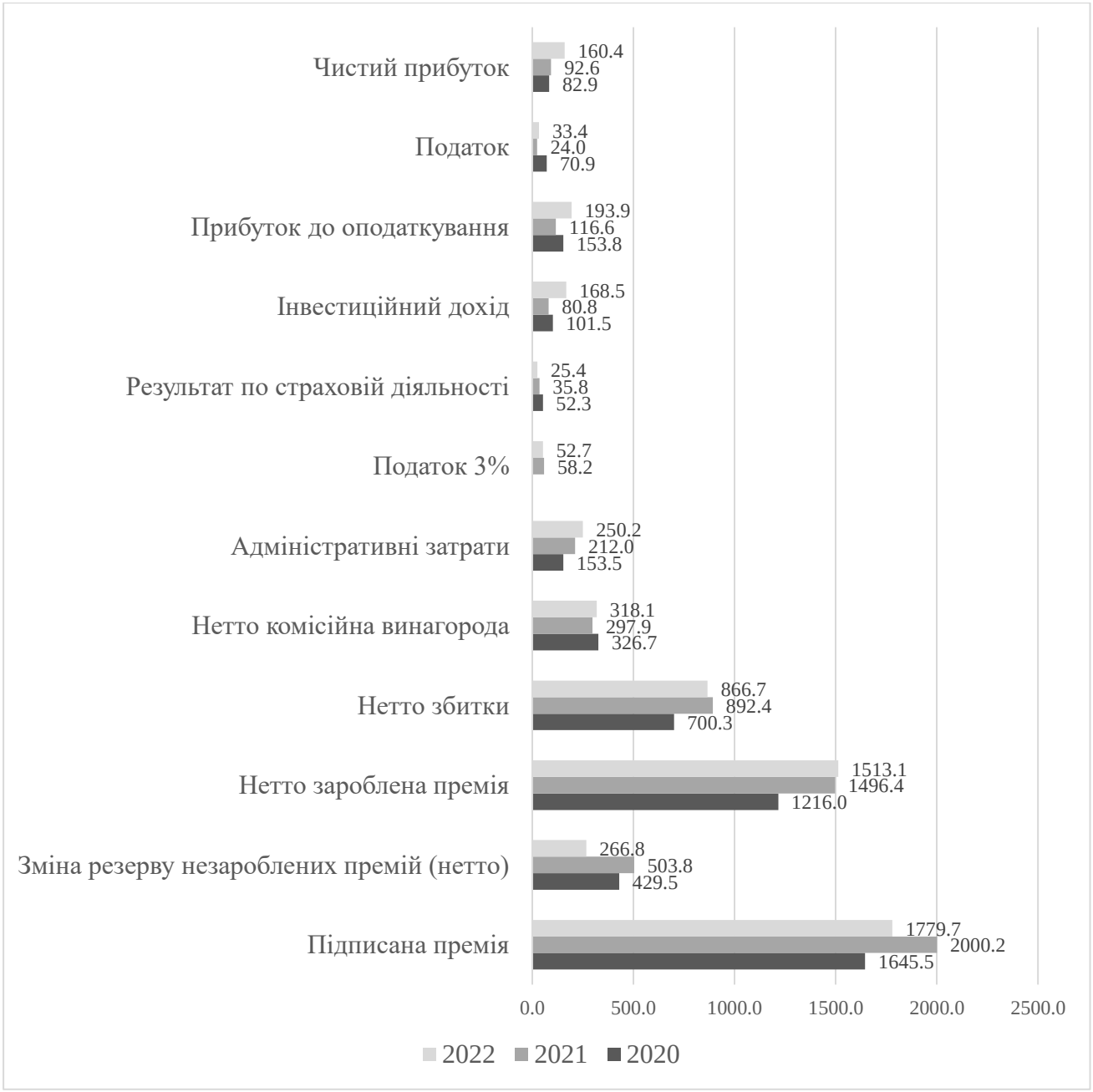

Рис. 2.5. Основні показники фінансово-господарської діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки, тис грн [1]

Як видно з показників рисунку 2.5 страхова компанія «ІНГО» незважаючи на складні економічні, політичні та воєнні обставини продовжує активно збільшувати обсяги дохідності, обсяги зароблених премій та обсяги наданих послуг. Чистий прибуток компанії у 2022 році склав 160 млн. грн, що на 73,3% більше від попереднього року.

«ІНГО» продемонструвала відмінній фінансовий результат. Прибуток компанії склав 160,4 млн грн., що на 73,3% більше ніж 2021 року. Незважаючи

на значні економічні ризики, що пов’язані з діяльністю страхової компанії вона забезпечує збереження всіх клієнтів, менеджери забезпечують постійний зв'язок з клієнтами, що виїхали за кордон, проте мають чинні укладені угоди страхування.

Нормативні показники діяльності страхової компанії «ІНГО» протягом 2020-2022 років (рисунок 2.6) також мали позитивну динаміку.

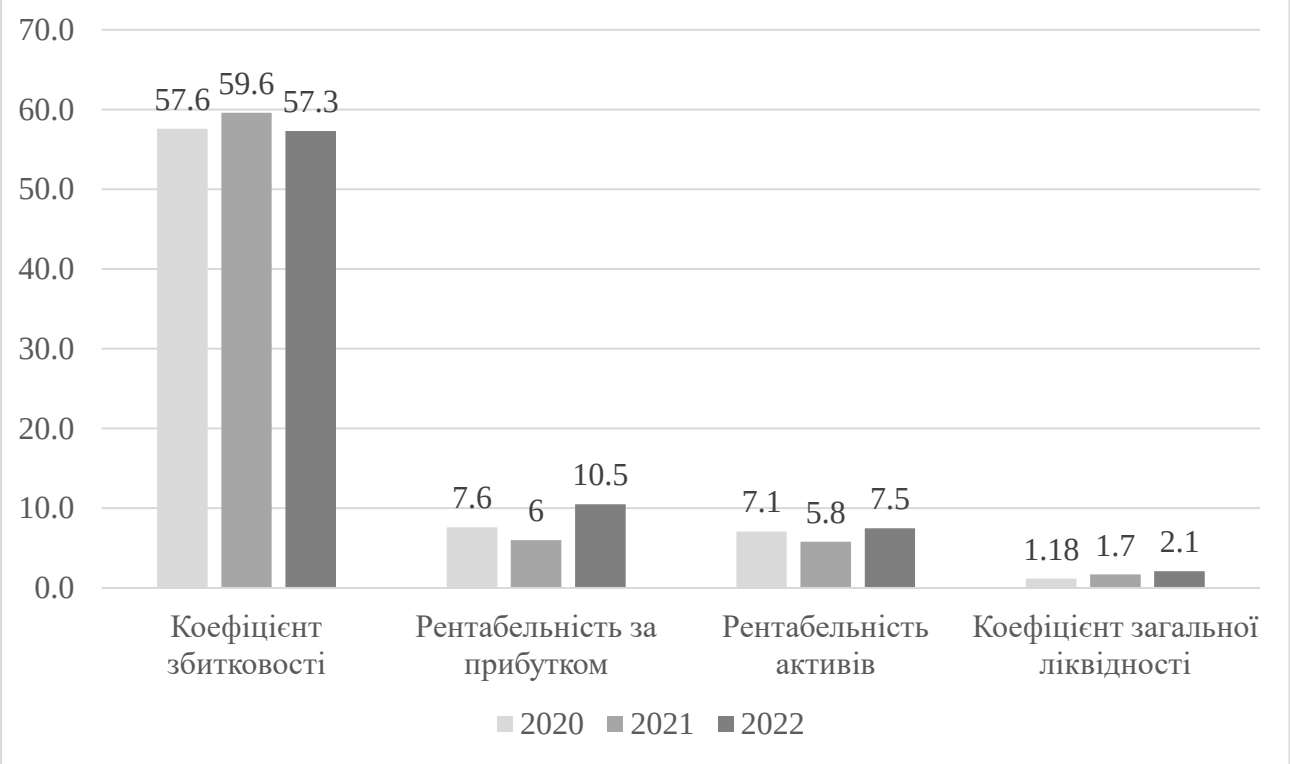

Рис. 2.6. Нормативи діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності [1]

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що страхова компанія «ІНГО» надає зачне коло страхових послуг фізичним та юридичним особам, що дозволяє щороку збільшувати обсяги страхових премій. Страхові виплати компанія здійснює регулярно та чітко, показники фінансового стану знаходяться на високому рівні, щороку обсяги чистого прибутку зростають, а нормативні показники знаходяться у межах розрахункових значень.

2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками компанії

Ефективне управління грошовими потоками базується на стратегії раціонального співвідношення вхідних та вихідних грошових потоків, які в кінцевому випадку забезпечують високий рівень чистого грошового потоку (чистого доходу) страхової компанії. Основна діяльність страхової компанії «ІНГО» основана на наданні страхових послуг та реалізації страхових продуктів, що дозволяє їх забезпечувати процеси формування вхідних та вихідних грошових потоків.

Розглянемо динаміку вхідних грошових потоків страхової компанії «ІНГО» від операційної діяльності за 2020-2022 роки (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка вхідних грошових потоків від операційної діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки, тис грн [1]

Показники	**2020**	**2021**	**2022**	**Відхилення 2022-2020 (тис. грн)**
Повернення податків і зборів	28	9	87	59
Цільове фінансування	1 203	1 412	1 329	126
Надходження від повернення авансів	255	1 371	1 106	851
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3 262	1 994	8 229	4 967
Надходження від операційної оренди	615	506	416	-199
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	10	10	10	0
Надходження від страхових премій	1 567 618	1 840 198	1 783 825	216 207
Інші надходження	202 523	184 274	79 854	-122669

З даних таблиці 2.2 щодо динаміки вхідних грошових потоків страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки видно, що:

- дохід від повернення податків та зборів зріс на 59 тис грн.;
- надходження від цільового фінансування зросли на 126 тис грн.;
- надходження від повернення авансів збільшилися на 851 тис грн.;
- значно зросли надходження від відсотків за залишками на поточних рахунках на 4 967 тис грн.;
- надходження від операційної оренди скоротилися на 199 тис грн., що є наслідком втрати приміщень через війну в країні;
- незмінною залишилася сума надходжень від отримання роялті та авторських винагород – 10 тис грн, протягом кожного року;
- надходження від страхових премій протягом трьох років збільшилися на 216 207 тис грн, що вплинуло на розмір чистого прибутку компанії;
- інші додаткові надходження значно скоротилися – на 122 669 тис грн., і у 2022 році склали 79 854 тис грн.

Розглянемо видатки (вихідні грошові потоки) страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка вихідних грошових потоків від операційної діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки, тис грн [1]

Показники	**2020**	**2021**	**2022**	**Відхилення 2022-2020 (тис. грн)**
Витрачання на оплату: товарів (робіт, послуг)	71 993	82 700	56 050	-15 943
Витрачання на оплату праці	111 368	131 872	110 913	-455
Відрахування на соціальні заходи	26 113	30 587	28 665	2 552
Зобов’язання з податків і зборів	109 282	109 455	116 464	7 182
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	78 348	73 626	87 163	8 815

продовження таблиці 2.3

Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	752	297	434	-318
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	30 182	35 532	28 867	-1 315
Витрачання на оплату повернення авансів	12 564	10 174	13 291	727
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	1 168 419	1 444 038	1 183 921	15 502
Інші витрачання	386 254	128 781	1 897	-384 357

Протягом 2020-2022 років страхова компанія «ІНГО» здійснювала раціональні видатки на операційні потреби та у динаміці змін за три роки вони мали наступний вигляд:

- витрати на оплату товарів (робіт, послуг) зросли зменшилися на 15 943 тис грн, через скорочення діючих офісах в областях які під обстрілами;
- витрати на оплату праці скоротилися на 455 тис грн, за рахунок скорочення кількості працівників компанії;
- відрахування на соціальні заходи зросли на 2 552 тис грн;
- зобов’язання з податків та зборів за три роки зросли на 7 182 тис грн.;
- значно зросли витрати на оплату зобов’язань з податку на прибуток – на 8 815 тис грн., через зростання окремих видів страхових послуг компанії;
- операційні витрати на оплату зобов’язань з податку на додану вартість скоротилися на 318 тис грн.;
- витрачання на оплату зобов’язань та інших податків і зборів скоротилися протягом 2020-2022 років на 1 315 тис грн.;
- витрати на оплату повернення авансів зросли на 727 тис грн.;
- витрати на оплату зобов’язань за страховими контрактами, що формують страхові виплати компанії зросли на 15 502 тис грн.;

– інші витрати страхової компанії скоротилися на 384 357 тис грн., що є позитивним для формування доходів компанії.

Розглянемо динаміку вхідних грошових потоків від інвестиційної діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка вхідних грошових потоків від інвестиційної діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки, тис грн. [1]

Показники	**2020**	**2021**	**2022**	**Відхилення 2022-2020 (тис. грн)**
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	536 309	529 579	1 389 087	852 778
Надходження від реалізації: необоротних активів	0	0	1 073	1 073
Надходження від отриманих відсотків	97 613	83 713	108 496	10 883
Надходження від отриманих дивідендів	38	3 004	0	-38

Як видно з таблиці 2.4 надходження від фінансових інвестицій у 2022 зросли на 852 778 тис грн. за рахунок продажу боргових та корпоративних цінних паперів якими володіє страхова компанія. У 2022 році компанія продала інвестиційну нерухомість на суму 1 073 тис грн.

Надходження від отримання відсотків зросли у 2022 році на 10 883 тис грн, що свідчить про ефективну інвестиційну стратегію страхової компанії «ІНГО» у 2022 році. Надходження від отриманих дивідендів скоротилися на 38 тис грн у порівнянні з 202о роком та на 3 004 тис грн у порівнянні до 2021 року.

Розглянемо динаміку вихідних грошових потоків від інвестиційної діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки (таблиця 2.5).

Таблиця 2.4

Динаміка вихідних грошових потоків від інвестиційної діяльності страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки, тис грн. [1]

Показники	**2020**	**2021**	**2022**	**Відхилення 2022-2020 (тис. грн)**
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	678 687	742 766	1 705 455	1 026 768
Витрачання на придбання: необоротних активів	17 422	16 642	15 597	-1 825
Інші платежі	12 000	0	9 000	-3 000

Витрати на придбання фінансових інвестицій у 2022 році склали 1 705 455 тис грн., що на 1 026 768 тис грн. більше ніж у 2020 році. Таке зростання відбулося через купівлю страховою компанією «ІНГО» цінних паперів, які належать українським компаніям та державі. Страхова компанія «ІНГО» є надійним та потужним інвестором на вітчизняному фондовому ринку.

Витрати на придбання необоротних активів скоротилися за три проаналізовані роки на 1 825 тис грн., а інші платежі компанії скоротилися на 3000 тис грн.

Щодо грошового потоку від фінансової діяльності – то у 2022 році від дорівнював нулю. Жодних фінансових операцій (вхідних та вихідних грошових потоків) страхова компанія «ІНГО» не здійснювала.

Здійснимо розрахунок показників ефективності грошових потоків страхової компанії «ІНГО». Рентабельність чистого грошового потоку:

РЧГП 2020 = 163 885 / 91 991 *100% = 280,5

РЧГП 2020 = 167 714 / 81 760 *100% = 181,3

РЧГП 2020 = 245 173 / 159 056 *100% = 341,2

Тепер розрахуємо коефіцієнт ліквідності грошового потоку страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки:

КЛГП 2020 = 91 991 – 34 567 / 2 317 130 = 0,02

КЛГП 2021 = 81 760 – 27 337 / 2 677 689 = 0,02

КЛГП 2022 = 159 056 – 57 402 / 3 355 820 = 0,03

Коефіцієнт ефективності грошових потоків страхової компанії «ІНГО» за 2020-2022 роки:

КЕГП 2020 = 91 991 / 2 317 130 = 0,039

КЕГП 2021 = 81 760 / 2 677 689 = 0,030

КЕГП 2022 = 159 056 / 3 355 820 = 0,047

Чистий грошовий потік страхової (Free cash flow) компанії «ІНГО» протягом 2020-2022 років мав тенденцію до зростання, так у 2020 він склав 91 991 тис грн., у 2021 році – 81 760 тис грн., та у 2022 році – 159 056 тис грн. Страхова компанія «ІНГО» обрала стратегію раціонального управління грошовими потоками (вхідними та вихідними) їх чітке розподілення та контроль за подальшою оптимізацією.

2.4. Напрями покращення управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО»

В сучасному економічному середовищі страхові компанії зіткнулися із значною кількістю загрозливих факторів, які негативно вплинули на рівень управління вхідними та вихідними потоками страхової компанії «ІНГО». В загальному їх можна згрупувати на дві основні групи – це фактори зовнішнього та фактори внутрішнього середовища. До факторів внутрішнього середовища можна віднести:

- стадія життєвого циклу підприємства, та рівень його фінансово-господарської діяльності;
- особливості виробництва та реалізації продукції, надання послуг чи робіт;
- галузеві фактори, що притаманні конкретній організації;
- рівень професіоналізму персоналу щодо управління вхідними та вихідними грошовими потоками підприємства;

– амортизаційна політика;
– стратегія управління дебіторською та кредиторською заборгованістю;
– стратегія формування та управління страховими фондами.

До факторів зовнішнього середовища, що негативно впливають на управління грошовими потоками можна віднести:

– війна в країні, постійні обстріли та руйнування інфраструктури;
– стан ринку страхових послуг та загальна кон'юнктура ринку;
– система оподаткування страхових компаній;
– рівень доходів населення та рівень прожиткового мінімуму;
– можливості залучення фінансових ресурсів та інвестицій на подальший розвиток;
– рівень привабливості надання страхових послуг та продуктів серед населення (потреба в страхуванні).

На основі визначених негативних факторів внутрішнього та зовнішнього середовища доцільно визначити основні напрями покращення управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО» у довгостроковій та короткостроковій перспективі (рисунок 2.7).

Основними цілями оптимізації грошових потоків компанії є:

– забезпечення збалансованості між вхідними та вихідними грошовими потоками для збільшення обсягу позитивного грошового потоку – чистого прибутку;
– удосконалення синхронності наповнення вхідних грошових потоків та зменшення видатків вихідних грошових потоків;
– збільшення приросту чистого грошового прибутку особливо за рахунок операційної та інвестиційної діяльності (оскільки протягом 2020-2022 років страхова компанія не здійснювала фінансову діяльність);
– щорічна оптимізація грошових потоків в залежності від економічної ситуації в країні та ринку страхових послуг.

Визначення напрямів оптимізації грошових потоків компанії у довгостроковому та короткостроковому періодах

Рис. 2.7. Напрями покращення управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО» в сучасних умовах

Джерело: сформовано автором на основі [10; 26; 28]

Для оптимізації грошового потоку підприємства доцільно зосередитися на напрямах збільшення вхідного грошового потоку та зменшення вихідного грошового потоку:

– до збільшення обсягів вхідного грошового потоку можна віднести: збільшення власного капіталу за рахунок додаткових емісій, залучення нових інвесторів; залучення довготермінових кредитів за низькими

відсотковими ставками; продаж частини фінансових ресурсів; надання в оренду наявних приміщень страхової компанії, які наразі не використовуються в бізнесі;

- до зменшення обсягів вихідного грошового потоку можна віднести: скорочення обсягу реалізації інвестиційних програм підприємства; зниження обсягів постійних (операційних) витрат; зниження обсягів витрат пов'язаних з кредитами та кредитними коштам.

При цьому об'єктами оптимізації виступають:

- позитивний грошовий потік (доходи, що отримує компанія) повинні постійно зростати незалежно від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища;
- негативний грошовий потік (витрати, які здійснює компанія) повинні раціонально скорочуватися або роз приділятися залежно від першочерговості та цільового призначення;
- залишок грошових коштів або активів повинні реінвестовуватися у цільові стратегії подальшого розвитку або створюватися страхові фонди на випадки можливих фінансових втрат;
- чистий грошовий потік доцільно залишити частиною у вигляді ліквідних грошових коштів на рахунку у банку, частину реінвестувати у операційну діяльність іншу частину направити на поповнення страхових або резервних фондів страхової компанії.

Як показує аналіз діяльності та оцінка ефективності управління грошовими коштами страхової компанії «ІНГО» вона реалізовує стратегію, яка базується не на зменшенні витрат, а на збільшенні доходів компанії. Це свідчить про ґрунтовний багаторічний досвід у сфері страхування фізичних та юридичних осіб, здатність забезпечувати конкурентоспроможність та фінансову стійкість.

Важливим фінансовим рішенням для страхової компанії «ІНГО» у 2022 році була купівля фінансових інструментів – цінних паперів на суму 1 705 455 тис грн., що за різних дисконтних ставок за рік дасть можливість збільшити вхідні

грошові потоки від інвестиційної діяльності. Розрахуємо можливий майбутній дохід використовуючи 7%, 8 %, 9 %, 10% доходів:

Д 7% = 1 705 455 * 7% = 119 381,85 тис грн.;

Д 8% = 1 705 455 * 8% = 136 436,4 тис грн.;

Д 9% = 1 705 455 * 9% = 153 490,95 тис грн.;

Д 10% = 1 705 455 * 10% = 170 545 тис грн.

Для страхової компанії «ІНГО» вкладення значного обсягу грошей у фінансові інструменти дозволять забезпечити збільшення доходу за рахунок більш пасивного доходу, здійснити обіг тимчасово вільних фінансових ресурсів і тим самим збільшити загальну суму доходу. Для економіки України інвестиція в боргові та пайові цінні папери забезпечить розвиток фондового ринку, залучити грошові кошти на вигідних відсоткових умовах, забезпечити конкурентоспроможність вітчизняних компаній.

До методів оптимізації надлишкового грошового потоку страхової компанії «ІНГО» належать:

- збільшення обсягу розширеного відтворення операційних необоротних активів;
- прискорення періоду розроблення реальних інвестиційних проектів та початку їх реалізації;
- здійснення регіональної диверсифікації операційної діяльності підприємства;
- активне формування портфеля фінансових інвестицій;
- довгострокове погашення довготермінових фінансових кредитів.

Збільшення суми чистого грошового потоку страхової компанії «ІНГО» можливе за рахунок наступних напрямів (рисунок 2.8).

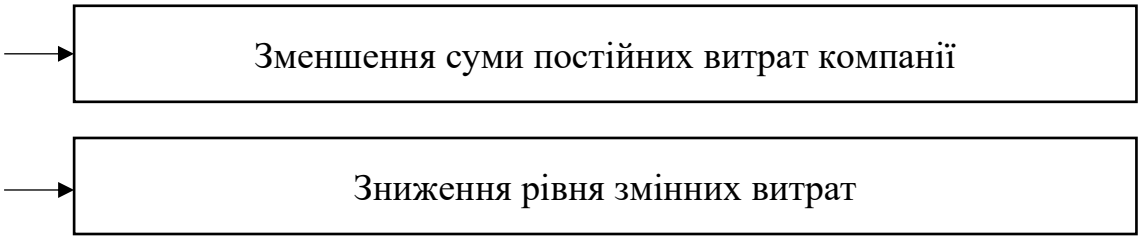

Рис. 2.8. Напрями збільшення чистого грошового потоку страхової компанії «ІНГО»

Джерело: сформовано автором на основі [10; 17; 26; 28]

Також, сучасний науковець Л. Свистун рекомендує дотримуватися наступних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства:

- узгоджувати всі стратегічні фінансові цілі з фінансовими можливостями підприємства в момент оцінки;
- забезпечувати чітку систему планування грошових потоків;
- забезпечувати оптимізацію грошових потоків;
- підвищувати ціни на продукти та послуги залежно від рівня інфляції в країні;
- розширювати різні види послуг;

- зменшувати непередбачувані та некорисні витрати компанії;
- встановлювати систему аналізу та оцінку грошових потоків з точки зору доцільності раціональності;
- формувати резерви;
- залучати інвестиції у діяльність [18].

Висновки до другого розділу

Страхова компанія «ІНГО» це акціонерне товариство що має тридцятирічний досвід на ринку страхування майна фізичних та юридичних осіб, станом на сьогодні входить до п'ятірки найбільших страхових компаній України. Основними послугами на ринку страхування страхової компанії «ІНГО» є: автострахування: ОСЦПВ, Зелена карта, КАСКО; страхування від нещасних випадків; медичне страхування (ДМС); туристичне страхування; страхування майна: квартира Експрес, будинок Експрес; страхування бізнесу та працівників.

Аналіз необоротні активи страхової компанії «ІНГО» протягом 2022 року скоротилися на 71 577 тис. грн., через скорочення кількості приміщень що належать компанії. Оборотні активи у 2022 році зросли на 609 762 тис. грн, а відповідно загальна сума активів страхової компанії «ІНГО» зросла на 538 185 тис. грн.

Власний капітал компанії у 2022 збільшився на 187 659 тис грн., проте тільки за рахунок збільшення розмірів доходів від надання страхових послуг – нерозподілений прибуток. Довгострокові зобов'язання та забезпечення страхової компанії «ІНГО» зросли на 213 029 тис. грн., поточні зобов'язання і забезпечення компанії зросли на 137 497 тис. грн.

Аналіз грошових потоків страхової компанії свідчить про їхнє ефективне управління, найбільші обсяги вхідних та вихідних грошових потоків забезпечувалися через операційну діяльність, дещо менше від інвестиційної

діяльності. Грошові потоки від фінансової діяльності протягом 2022 років були відсутні.

ВИСНОВКИ

Проведені в кваліфікаційній роботі теоретичні та практичні дослідження щодо управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО» дають можливість зробити наступні висновки.

Грошові потоки являють собою сукупність розподілених у часі грошових надходжень підприємства, які пов'язані з доходами і витратами, формують дохід та чистий прибуток у майбутньому. Грошові потоки поділяються на вхідні та вихідні, а їхнє співвідношення формує чистий грошовий потік підприємства.

Головною метою управління грошовими потоками підприємства – забезпечення належного рівня ліквідності, платоспроможності та ділової активності. До основних інструментів управління грошовими потоками відносять: фінансову звітність, аналіз показників платоспроможності, ліквідності та достатності грошових коштів; контроль за швидкістю зарахування коштів на рахунок у банку; розрахунок норми амортизаційних витрат; розрахункові форми для здійснення платежів (інкасо, банківський переказ, акредитив, авансовий платіж тощо).

Аналіз грошового потоку підприємство здійснюється за рахунок співвідношення вхідного та вихідного грошового потоку, а також за допомогою показників: чистого грошового потоку підприємства, рентабельності чистого грошового потоку, коефіцієнту ліквідності грошового потоку, коефіцієнту ефективності грошових потоків.

Страхова компанія «ІНГО» це акціонерне товариство, що працює на ринку страхових послуг 30 років, надає послуги страхування

Необоротні активи страхової компанії «ІНГО» протягом 2022 року скоротилися на 71 577 тис грн., оборотні активи у 2022 році зросли на 609 762 тис. грн, а відповідно загальна сума активів страхової компанії «ІНГО» зросла на 538 185 тис грн. Власний капітал компанії у 2022 збільшився на 187 659 тис грн., проте тільки за рахунок збільшення розмірів доходів від надання страхових послуг – нерозподілений прибуток. Довгострокові зобов'язання та забезпечення страхової компанії «ІНГО» зросли на 213 029 тис грн., поточні зобов'язання і забезпечення компанії зросли на 137 497 тис грн.

Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності страхової компанії «ІНГО» склав у 2021 році 92 167 тис грн., у 2022 році 363 655 тис грн., що свідчить про збільшення обсягу вхідних грошових потоків від операційної діяльності. Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності має від'ємне значення – у 2021 році – 143 112 тис грн., у 2022 році – 231 396 тис грн.

З метою покращення напрямів управління грошовими потоками страхової компанії «ІНГО» пропонується: визначити напрями оптимізації грошових потоків компанії у довгостроковому та короткостроковому періодах; постійний контроль (аналіз, оцінка) вхідних та вихідних грошових потоків компанії; збільшити рівень інвестиційних надходжень за рахунок купівлі фінансових ресурсів; зменшити обсяги непотрібних поточних витрат від операційної діяльності; збільшити надходження у вигляді дивідендів та дисконтів від володіння цінними паперами; управляти рівнем кредиторської та дебіторської заборгованості компанії; управляти страховим фондом страхової компанії та збільшувати його розмірів; прискорювати амортизацію та оновлення основних фондів, вносити інноваційні підходи до надання послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акціонерне товариство страхова компанія «ІНГО». Офіційна сторінка. URL: https://ingo.ua/ (дата звернення 11.03.2024 р.).
2. Арте'єва О.І. Аналіз грошових потоків: значення у забезпеченні господарської діяльності корпорацій. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/6334/1/Zbirka-2022-45-48.pdf (дата звернення: 25.04.2024 р.).
3. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ: Ельга. 2008. 512 с.
4. Вареник В. М. Аналіз управління грошовими потоками в економіці України: аналітичний аспект. *Ефективна економіка*. 2012. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_25 (дата звернення: 25.03.2024 р.).
5. Герасимчук З.В., Вахович І.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Луцький державний технічний університет, Київський національний торговельно-економічний університет. Вид. 2-е, перероблене і доповнене. Луцьк: Надстир'я, 2007. 412 с.
6. Економіка підприємства: навчальний посібник. Укладачі: Н.В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К.В. Пічик. Київ : НаУКМА, 2018. 302 с.
7. Євтух О. Т., Євтух О. О. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 456 с.
8. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент. URL : https://pidru4niki.com/1653042753505/menedzhment/operatsiyna_diyalnist_resursi_protsesi_rezult ati. (дата звернення 30.03.2024 р.)
9. Косова Т. Д. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2013. 440 с.
10. Кравчук О. М. Фінансова діяльність суб’єктів підприємництва : навчальний посібник / О. М. Кравчук, В. П. Лещук. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 504 с.

11. Колузанов К.В., Колузанова Н.О. Аналіз структури руху грошових потоків для прийняття довгострокових управлінських рішень. *Економіка АПК*. 2013. № 12. С. 80—85.
12. Коюда П. М., Степанова О. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Харків : ХНУРЕ, 2017. 2018. 192 с.
13. Кошельок Г.В., Грінченко Р.В. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль: ТНТУ, 2020. Том 63. № 2. С. 231–24.
14. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент. URL : https://pidru4niki.com/1653042753505/menedzhment/operatsiyna_diyalnist_resursi_protsesi_rezult ati. (дата звернення 30.03.2024 р.)
15. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: навчальний посібник. К.: Київський національно торговельно-економічний університет, 2015. 255 с.
16. Литвинчук Т. Грошові потоки в системі управління підприємством. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 6. С. 86–90.
17. Міжнародний стандарт від 01.01.2014, «Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів». URL: https://ips.ligazakon.net/document/MU12022 (дата звернення 17.04.2024 р.).
18. Мулик Т. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47 (дата звернення 30.03.2024 р.)
19. Основи економічного аналізу: навчально-методичний посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак та ін.; за ред. В. М. Микитюка. Житомир : Рута, 2018. 440 с.
20. Піскунова Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний аналіз.* 2016. Том 25. № 2. С. 122–131.
21. Про страхування. Закон України № 1909-IX від 18.11.2021 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text

22. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Закон України № 1961-IV від 17.08.2012 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text
23. Свистун Л. А., Нечухран К. О., Шустваль Д. О. Теоретичні засади управління грошовими потоками підприємства в умовах кризи в економіці. *Modern Economics. 2020*. № 21(2020). С. 192-198.
24. Стащук О., Хандучка А. Грошові потоки підприємства: суть та необхідність управління. *Молодий учений*. 2014. № 6. С. 45–47.
25. Трегубов О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. О. С. Трегубов та ін. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 228 с.
26. Трусова Н. В., Терещенко М. А. Фінансовий аналіз підприємства: методика та практика: навчальний посібник. 2-ге вид. Мелітополь : Мелітоп. міськ. друк., 2019. 272 с.
27. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / О.О. Терещенко, Я.І. Невмержицький, А.П. Куліш та ін.; За заг. ред. О.О. Терещенка. Київ: КНЕУ, 2013. 312 с.
28. Фінансовий менеджмент: підручник / [А.М.Поддєрьогін, Н.Д.Бабяк та ін]; кер. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 2-ге видання, перероблене. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
29. Фінансовий менеджмент : підручник / [А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк М. Д. Білик та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 2-ге видання, перероблене. Київ : КНЕУ, 2017. 534 с.
30. Фінансовий менеджмент : електронний навчальний посібник / І.А. Бігдан, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова, О.В. Жилякова. Харків : ХДУХТ, 2017. 197 с.
31. Фінансова діяльність суб‘єктів господарювання: навчальний посібник. Терещенко О.О. Київ: КНЕУ, 2013. 554 с.
32. Філіноненко О.Т. Фінансова діяльність підприємств: посібник. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2012. 260 с.

33. Шандова Н. В., Мєшкова-Кравченко Н. В., Латкіна С. А. Економіка підприємства : навч. посіб. Херсон : Вишемирський В. С., 2021. 335 с.
34. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.
35. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ : Знання, 2006. 439 с.
36. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2015. 301 с.
37. Щепіна Т. Г., Тітаренко А. Д. Комплексний аналіз грошових потоків державного підприємства «Антонов». *Modern Economics*. 2021. № 26. С. 178–184. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-27 (дата звернення 05.04.2004)
38. Ясишена В. В. Сутність грошових потоків підприємств та їх класифікація. *Економічний аналіз*. 2008. № 2 (18). URL: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/сутність грошових потоків підприємств.pdf (дата звернення: 26.04.2024)
39. Єлісєєва О. К., Сімон Г. С. Аналіз грошових потоків фірми як складова формування стратегії сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2017. № 12. С. 380–384.
40. You control. Дані щодо стану та діяльності страхової компанії «ІНГО». URL: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/16285602/ (дата звернення 05.04.2004)

ДОДАТКИ